

Розділ 2

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2020.1\(55\).19-26](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2020.1(55).19-26)

УДК 330.341

Варцаба В.І., Огородник В.О.

ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ КРИЗЬ ПРИЗМУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Стаття присвячена проблемі економічного зростання України шляхом дотримання цільового значення індикаторів сталого розвитку. Досліджено історію походження ідеї сталого розвитку, що дозволило уникнути дискусії при з'ясуванні сутності категорії «сталий розвиток». Розглянуто та проаналізовано динаміку економічних індикаторів сталого розвитку по яких існує інформаційне поле. Запропоновано деякі підходи до розв'язання проблем досягнення цільових орієнтирів сталого розвитку.

Ключові слова: економічне зростання, сталий розвиток, валовий внутрішній продукт, валове нагромадження, зайнятість і добробут населення.

Постановка проблеми. Проблематика економічного зростання і соціально-економічного розвитку завжди була і залишається центральною в економічній науці і обумовлена тим, що економіка повинна забезпечувати висхідні потреби населення. Але будь-які серйозні зміни в економіці не можуть бути реалізовані без певного концептуального бачення. Концепція сталого розвитку, хоч і є відносно науково «молодою», є одним з тих напрямів які дуже швидко розвиваються, як в теоретичному, так і в прикладному аспектах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сталого розвитку присвячені численні роботи як світової так і української наукової спільноти, а саме: Т. Акімова, О. Бородіна, Н. Винокурова, З. Герасимчук, Н. Гребенюк, О. Грянник, М. Гузев, Б. Данилишина, С. Дорогунцова, М. Замятіна, А. Ісаченко, А. Каринцева, А. Малявіна, Л. Мельник, В. Міщенко, П. Олдак, В. Прадун, А. Тихонова, В. Трегобчука, В. Феденко, М. Шапочки, В. Шевчук, Л. Шостак, О. Шубравської та ін. Проте їх увага, в переважній більшості, зосереджена на теоретичних аспектах сталого розвитку.

© **Варцаба В.І.**, д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів і банківської справи, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород
Огородник В.О., к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород

Формулювання цілей статті. Мета даної публікації полягає в дослідженні економічних індикаторів сталого розвитку України та аналізу стану та визначенню перспектив дотримання цільових орієнтирів.

Опис основного матеріалу дослідження. Окреслення основних тенденцій сталого розвитку викликає дискусію в наукових колах уже на стадії з'ясування суті такого глобально-суспільного феномену як «сталий розвиток». Навіть поєднання категорій «сталий» і «розвиток» викликає певний дисонанс від поєднання двох слів із протилежним по суті значенням. Проте, на нашу думку, наукові пошуки у даному напрямі є недоцільними, оскільки даний термін вже не одно десятиліття закріплений в міжнародних документах які ратифіковані в більшості країн світу. Тобто, це не та обставина, коли потрібно досліджувати етимологічне походження цих слів з метою дотримання чистоти понятійно-категоріального апарату.

Розробка ідеї сталого розвитку почалася восени 1983 р., коли згідно з резолюцією 38/361 Генеральної Асамблеї ООН було створено Міжнародну Комісію у справах навколишнього середовища та розвитку. За визначенням Комісії ООН зі сталого розвитку (1992р.), його мета – задовольняти потреби сучасного суспільства, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Теорія сталого розвитку є альтернативою парадигмі економічного зростання, яка ігнорує екологічну небезпеку від розвитку за екстенсивною

моделлю [13, с.7].

На 19-й Спеціальній Генеральній асамблеї ООН («Ріо+5», червень 1997 р.), відзначалося, що брати участь у розробці і впровадженні стратегії збалансованого розвитку повинні усі сектори суспільства. Ця сесія зобов'язала усі країни сформулювати і розробити до 2002 р. національні стратегії збалансованого розвитку, що відбивають внесок і обов'язки усіх зацікавлених сторін.

Проблеми глобального сталого розвитку мають регулюватися і вирішуватися шляхом виконання майбутнього глобального договору. Такий договір запропонував у 1999 р. на форумі в Давосі Генеральний секретар ООН Кофі Аннан. Глобальний договір потрібен обов'язково за участі всіх зацікавлених сторін і країн. Надійні глобальні зобов'язання необхідні, оскільки національних дій вочевидь недостатньо, щоб мати справу з викликами, які генерує сучасний світ і глобальна економіка. Країни, що розвиваються, а також транзитивні країни мають, очевидно, зміцнювати свої інституції, які зайняті проблемами розвитку (включаючи і сталий), ефективніше використовувати природні ресурси [5].

Подальшим здобутком ООН у вивченні проблематики сталого розвитку став підсумковий документ зустрічі «Ріо+20» «Майбутнє, якого ми прагнемо».

«Ріо+20» – скорочена назва Конференції ООН зі сталого розвитку, що відбулась у червні 2012 р. у Бразилії та являє собою форум для обговорення і розробки ініціатив у межах концепції сталого розвитку. В цьому документі учасники зустрічі, присвяченої проблематиці «зеленої економіки» у контексті концепції сталого розвитку, викорінення бідності та посилення його інституційних механізмів, задекларували наміри

відносно інтенсифікації міжнародного співробітництва з метою подальшої активної імплементації наведеної концепції на всіх рівнях для підтримання продовольчої безпеки і повної зайнятості, соціального захисту населення, безперебійного водопостачання і санітарії, ефективного природокористування тощо [9, с. 19; 14, с. 8].

У 2000 році 189-ма країнами на Генеральній асамблеї ООН була прийнята «Декларація тисячоліття», яка визначила цілі розвитку, тобто всеосяжні межі цінностей, принципів і фундаментальні фактори розвитку до 2015 року. Після розроблення універсальних цілей розвитку у багатьох країнах світу було здійснено їх адаптацію та встановлено цільові показники розвитку з урахуванням специфіки національної ситуації. Україна не залишилась осторонь цього важливого процесу і взяла на себе зобов'язання досягти окреслених цілей розвитку.

Успішність програми сприяла затвердженню нових орієнтирів розвитку та формуванню нового документа - «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», який було прийнято у вересні 2015 року в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку на Саміті ООН зі сталого розвитку. Глави держав і урядів пообіцяли вивести світ на траєкторію сталого розвитку, а Україна, як і інші країни-члени ООН, приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку. Новий порядок містить 17 цілей (див. Табл. 1) і 169 конкретних завдань [2]. Україна втілює цілі сталого розвитку (ЦСР) з врахуванням національних особливостей з 2016 року. Слід зазначити, що кожне завдання оцінюється декількома індикаторами які носять конкретні цільові значення.

Таблиця 1

Цілі сталого розвитку ООН [2]

Ціль 1.	Подолання бідності
Ціль 2.	Подолання голоду, розвиток сільського господарства
Ціль 3.	Міцне здоров'я і благополуччя
Ціль 4.	Якісна освіта
Ціль 5.	Гендерна рівність
Ціль 6.	Чиста вода та належні санітарні умови
Ціль 7.	Доступна та чиста енергія
Ціль 8.	Гідна праця та економічне зростання
Ціль 9.	Промисловість, інновації та інфраструктура
Ціль 10.	Скорочення нерівності
Ціль 11.	Сталий розвиток міст і громад
Ціль 12.	Відповідальне споживання та виробництво
Ціль 13.	Пом'якшення наслідків зміни клімату
Ціль 14.	Збереження морських ресурсів
Ціль 15.	Захист та відновлення екосистем суші
Ціль 16.	Мир, справедливість та сильні інститути
Ціль 17.	Партнерство заради сталого розвитку

Перегляд цілей, які наведені в таблиці 1, дають можливість стверджувати, що такі аспекти, як економічні, соціальні та екологічні, є основою сталого розвитку. З наведених в таблиці цілей, виокремимо та прослідкуємо дотримання цільового значення тих індикаторів які належать до показників саме економічного зростання. Слід відзначити, що деякі показники не підлягають кількісному вимірюванню і, як правило, можуть бути розраховані лише міжнародними організаціями за рейтинговими системами. Решта показників повинні отримуватись з національних статистичних джерел, проте наразі органи державної статистики України збирають та надають інформацію лише близько 60% показників.

Отже, проведемо аналіз тих економічних індикаторів сталого розвитку за якими існує інформаційне поле.

Індикатором оцінки забезпечення стійкого зростання ВВП на основі модернізації виробництва, розвитку інновацій, підвищення експортного потенціалу, виводу на зовнішні ринки продукції з високою часткою доданої вартості виступає обсяг ВВП, частка валового нагромадження основного капіталу та місце України у рейтингу за Глобальним інноваційним індексом.

Аналіз зміни обсягу валового внутрішнього продукту України свідчить, що індекс фізичного обсягу ВВП (середньорічний) починаючи з 2015 року відображає поступове зростання (див. Табл. 2).

Таблиця 2

Зміна обсягу валового внутрішнього продукту за 2015-2019 рр. [7]

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	довідково:
						1 квартал 2020
Індекс фізичного обсягу ВВП, %	90,2	102,4	102,5	103,4	103,2	98,7

Цільове значення індексу фізичного обсягу ВВП на 2020 рік згідно ЦСР становить 104%, а на 2025 рік – 106%. Проте дані які наводить Державна служба статистики України за 1 квартал 2020 року (98,7%) вказують, на нашу

думку, на недосяжність цільового орієнтира.

Моніторинг змін валового внутрішнього продукту та валового нагромадження також вказує на постійну позитивну динаміку (див. Табл. 3).

Таблиця 3

Валове нагромадження основного капіталу за 2015-2019 рр.*

Роки	Валовий внутрішній продукт	Валове нагромадження основного капіталу	Схильність до інвестування
	у фактичних цінах, млн.грн		%
2015	1988544	269422	13,55
2016	2385367	368691	15,46
2017	2983882	470327	15,76
2018	3558706	610875	17,17
2019	3974564	128308	3,23

* Розраховано авторами за даними [3;4]

Однак, незначна частка валового нагромадження основного капіталу у ВВП, тобто схильність до інвестування, протягом аналізованого періоду та показники за 2019 рік не дають надії на досягнення цільового значення в 2020 році, а саме, позначки на рівні 23%.

У щорічному звіті Global Innovation Index 2019, в якому порівнюється інноваційна діяльність 129 країн та економік світу, найбільш інноваційною країною визнано Швейцарію, за нею йдуть США, Нідерланди та Велика Британія. Україна в Глобальному інноваційному індексі

2019 року посідає 47 місце, увійшовши до ТОП-3 країн економічної групи lower-middle income. У порівнянні з 2018-м роком Україна опустилася на чотири позиції в списку, хоча останні кілька років стабільно рухалась вгору: у 2016-му з 64-го на 56-е місце, у 2017-м з 56-го на 50-е місце, у 2018-м з 50-го на 43-е [1]. Слід зазначити, що згідно з завданнями сталого розвитку Україна повинна посісти 50-ту сходинку у 2020 році. Сподіваємось, що до кінця поточного року наша країна не втратить своїх позицій та просунеться в даному рейтингу на вищу сходинку.

Формування позитивних тенденцій розвитку країни, згідно ЦСР, відбуватиметься і внаслідок збільшення кількості зайнятих з одночасним зменшенням частки неформальної зайнятості, яка за 2019 рік склала 8,2% до загальної кількості робочої сили віком 15-70 років [10]. Представлена

діаграма констатує, що рівень зайнятості населення віком 15-70 років є майже незмінним протягом останніх років, а його значення є нижчим майже на 4% цільового значення встановленого індикатора ЦСР (див. Рис.1).

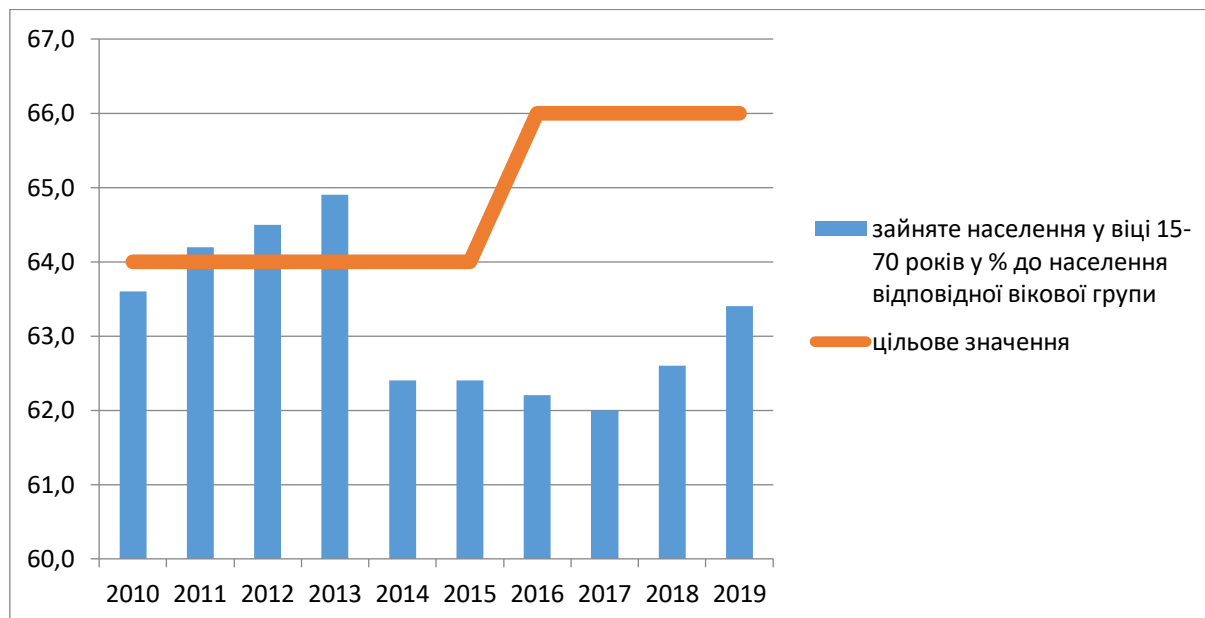

Рис. 1. Зайняте населення у віці 15-70 років у % до населення відповідної групи у 2010-2019 роках, % [10;15]

Дані наведені на рис. 1 свідчать про необхідність створення в Україні інституційних та фінансових можливостей для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення та розвитку креативної економіки.

Одним із сегментів, що спроможний покращити значення вищевказаної ЦСР є сектор малого і середнього підприємництва, роль якого у забезпеченні зайнятості і добробуту населення є виключно важливою. Про це свідчить покращення позиції України в легкості ведення бізнесу Doing Business, який готує Світовий банк, Україна піднялася з 71 на 64 місце [12].

Протягом останніх років простежується і зменшення рівня монетарної бідності в Україні. Хоча на шляху ліквідації проявів абсолютної бідності було досягнуто певних успіхів, проте кількісні показники все ще вражають. Згідно з даними Державної служби статистики України, у 2019 році частка населення із середньодушовими еквівалентними загальними доходами за місяць, нижчими фактичного прожиткового мінімуму до загальної чисельності населення, становила 27,6 %, а це означає, що кожен четвертий українець витрачає суму меншу за фактичний (розрахунковий) прожитковий

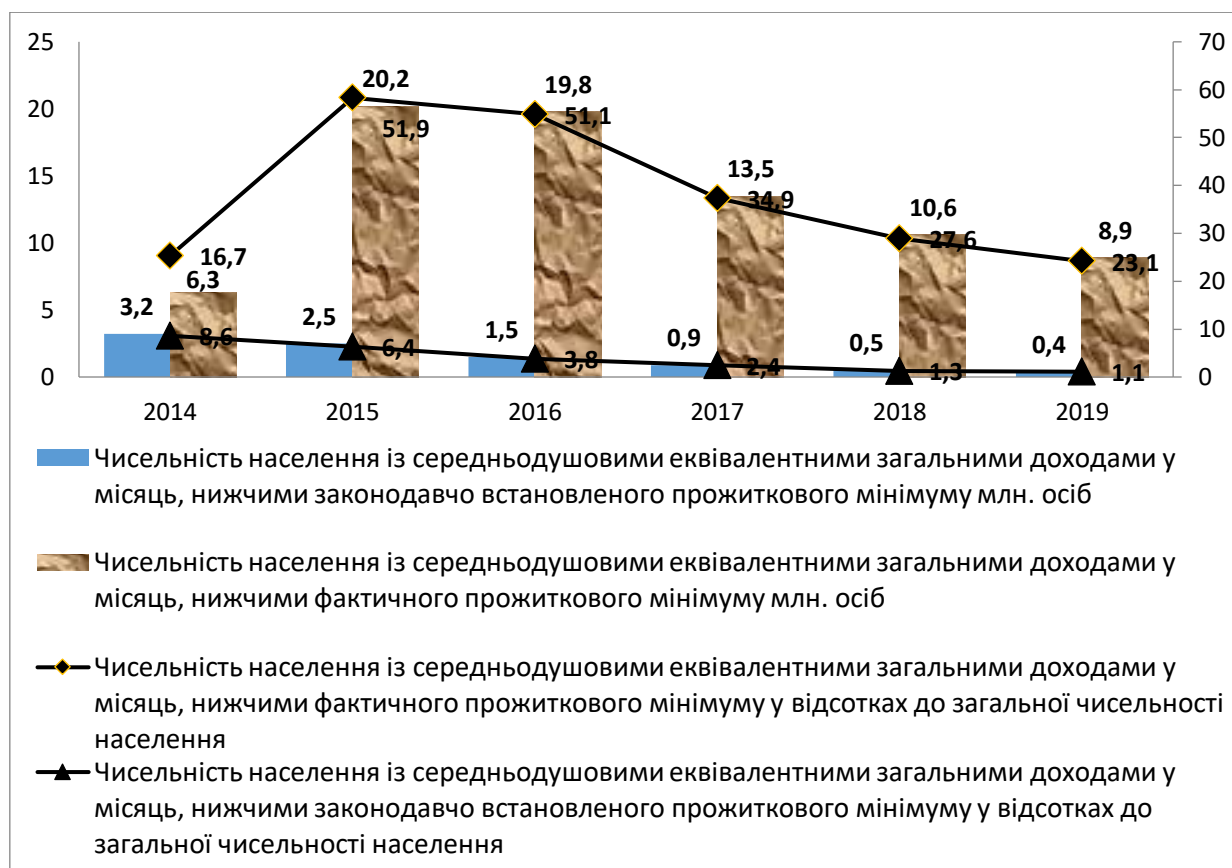
мінімум (див. Рис. 2.).

Як бачимо на рис. 2 разючою є різниця між законодавчо встановленими та фактичними показниками життєвого рівня населення.

Однак, оскільки згідно з цілями сталого розвитку України, цільове значення на 2020 рік частки населення, чії середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум становить 30%, то як бачимо з рис. 2, Україна демонструє прогнозне досягнення даного показника.

Агропромисловий комплекс України нині є провідною ланкою національної економіки, що значною мірою визначає соціально-економічний розвиток держави. Водночас подальше входження до світового економічного простору, посилення процесів глобалізації та лібералізації торгівлі потребує адаптації до умов, що постійно змінюються, а відповідно – подальшого вдосконалення аграрної політики.

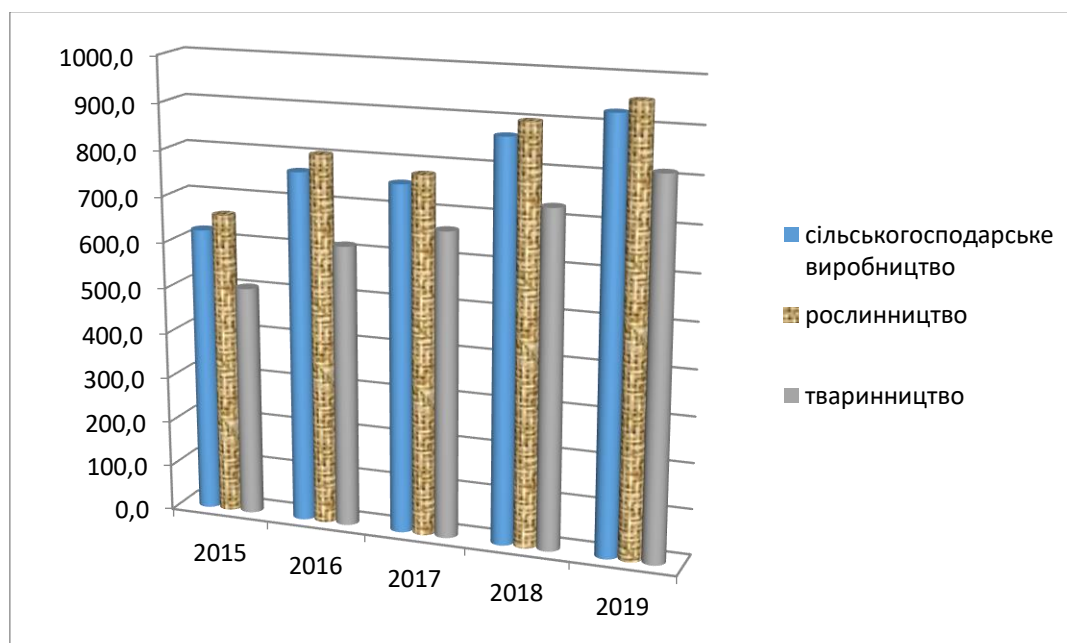
Низький рівень продуктивності праці, що зумовлюється зношеними виробничими фондами, використанням застарілих технологій, недостатньо розвинутою інфраструктурою сільської місцевості

Рис. 2 Диференціація життєвого рівня населення в Україні за 2014-2019 рр.[6]

(у 2019 році продуктивність праці сільськогосподарського виробництва склала у розрахунку на одного працюючого 928,6 тис. грн

(близько 34 тис. дол. США), у той час як у Польщі цей показник становить близько 50 тис. дол. США (див. Рис.3).

Рис. 3. Продуктивність праці в сільськогосподарських підприємствах України на 1 зайнятого в сільськогосподарському виробництві, у постійних цінах 2016 року за 2015-2019 роки; тис грн [11]

В той самий час, розрахунки свідчать, що у сільському господарстві продуктивність праці постійно зростає і встановлені цільові значення ЦСР по цій галузі дотримуються. В цьому

напрямі до ЦСР також входить обмеження надмірної волатильності цін на харчові продукти (див. Табл. 3.).

Таблиця 3

Індекси споживчих цін у 2014-2019рр. [8]

Роки	Індекс споживчих цін	Продукти харчування та безалкогольні напої
2014	124,9	124,8
2015	143,3	141,5
2016	112,4	103,3
2017	113,7	117,7
2018	109,8	107,8
2019	104,1	104,8

За повідомленням Державної служби статистики України, індекс споживчих цін (індекс інфляції) у 2019 році щодо 2018 року становив 104,1%, а на продукти харчування 104,8 % (див. Табл. 3.).

Отже, за результатами проведеного дослідження можна відмітити, що Україна на шляху до досягнення цілей сталого розвитку ООН має певні позитивні зрушення. Своєю чергою, геополітичний конфлікт, що триває понад п'ять років, звужує можливості забезпечення ефективного розвитку. Певне пожвавлення економічної активності, що спостерігається останнім часом, є незначним. Україна і надалі потребує системних інституційних та глибоких структурних реформ, запуску масштабних технологічних перетворень. Пріоритетним завданням економічної політики, якому мають підпорядковуватися всі інші, є забезпечення упродовж наступних років реального зростання валового внутрішнього продукту щонайменше удвічі з одночасним підвищенням рівня зайнятості населення працездатного віку до 70%.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Підсумовуючи слід зауважити, що нині український економічний простір характеризується значними диспропорціями в розвитку не лише окремих галузей та секторів, а й регіонів. Для реального переходу до сталого розвитку необхідна ефективна взаємодія державної влади та органів місцевого самоврядування, а також регіональних підприємств і організацій, через те, що стійкість розвитку економіки областей України багато в чому залежить від взаємодії державних структур з суб'єктами господарювання. Особливої актуальності даний аспект набуває в умовах реформаційних перетворень адміністративної та фінансової децентралізації. Отже, надалі планується дослідити можливі напрями, методи та інструменти взаємодії державної влади, органів місцевого самоврядування та регіональних підприємств і організацій на шляху забезпечення стійкого економічного, екологічного та соціального розвитку в контексті прогресу України в досягненні ЦСР.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Global Innovation Index 2019 [Електронний ресурс] // Cornell University, INSEAD, and the World Intellectual Property Organization. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2019-report>.
2. The 17 Goals [Електронний ресурс] // United Nation. Department of Economic and Social Affairs – Режим доступу до ресурсу: <https://sdgs.un.org/goals>.
3. Валове нагромадження основного капіталу в розрізі видів нефінансових активів [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/vvp/kkv_vvp/kkv_vvp_u/vn_ok_I_kv2020_u.htm
4. Валовий внутрішній продукт у фактичних цінах [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/vvp/vvp_kv/vvp_kv_u/vvpf_kv2020u.htm

5. Глобальна перспектива і сталий розвиток : (Системні маркетинг. дослідж.) / О. Г. Білорус, Ю. М. Мацейко. — К. : МАУП, 2005. — 492 с. : іл. — Бібліогр. : с. 474-491.
6. Диференціація життєвого рівня населення (1999-2019) [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/gdvdg/duf/duf_19_u.xls.
7. Зміна обсягу валового внутрішнього продукту [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/vvp/ind_vvp/ind_2020u.htm.
8. Індeksi споживчих цін на товари та послуги у 2001-2019рр. [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/ct/cn_rik/icsR/xls/isc_tp_gr_u.xls.
9. Лиско Л.Р. Економічна теорія сталого розвитку: світоглядні та методологічні чинники становлення / Л.Р. Лиско, Т.Ю. Туниця // Економічна теорія. – 2012. – №4. – С. 19-28
10. Основні показники ринку праці у 2010-2019 роках [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/rp/ean/ean_u/osp_rik_10-19u.xls.
11. Продуктивність праці в підприємствах, які здійснювали сільськогосподарську діяльність [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/sg/pp_sgp/pp_sgp_u%202010-2019.xlsx.
12. Україна піднялася у рейтингу Doing Business на 7 пунктів [Електронний ресурс] // Громадське Телебачення.. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://hromadske.ua/posts/ukrayina-pidnyalasya-u-rejtingu-doing-business-na-7-punktiv>.
13. Фоміна М.В. Проблеми сталого економічного розвитку в умовах глобалізації: монографія / М.В. Фоміна ; М-во освіти і науки, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М Туган-Барановського. – Донецьк : [ДонНУЕТ], 2010. – 359 с.
14. Циганов С.А. Проблеми сталого розвитку у контексті неоліберальної моделі глобалізації / С.А. Циганов, А.М. Яншина // Економіка України. – 2013. – №4 (617). – С. 4-14
15. Цілі Сталого Розвитку: Україна [Електронний ресурс] // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf.

REFERENCES

1. Global Innovation Index 2019 [Global Innovation Index 2019]. (2019). www.globalinnovationindex.org Retrieved from: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2019-report>. [in English].
2. The 17 Goals [The 17 Goals]. (2020). sdgs.un.org Retrieved from: <https://sdgs.un.org/goals>. [in English].
3. Valove nahromadzhennya osnovnoho kapitalu v rozrizi vydiv nefinansovykh aktyviv [Gross fixed capital formation in terms of types of non-financial assets]. (2020). www.ukrstat.gov.ua Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/vvp/kkv_vvp/kkv_vvp_u/vn_ok_I_kv2020_u.htm. [in Ukrainian].
4. Valovyy vnutrishniy produkt u faktychnykh tsinakh [Gross domestic product at actual prices]. (2020). www.ukrstat.gov.ua Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/vvp/vvp_kv/vvp_kv_u/vvpf_kv2020u.htm. [in Ukrainian].
5. Bilorus, O. H. & Matseyko, YU. M. (2005). Hlobal'na perspektyva i stalyy rozvytok: (Systemni marketol. doslidzh.) [Global perspective and sustainable development: (System marketing research.)]. K. : MAUP [in Ukrainian].
6. Dyferentsiatsiya zhyttyevoho rivnya naselelnya (1999-2019) [Differentiation of living standards (1999-2019)]. (2020). www.ukrstat.gov.ua Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/gdvdg/duf/duf_19_u.xls.
7. Zmina obsyahu valovoho vnutrishn'oho produktu [Change in the volume of gross domestic product]. (2020). www.ukrstat.gov.ua Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/vvp/ind_vvp/ind_2020u.htm. [in Ukrainian].
8. Indeksy spozhyvchykh tsin na tovary ta posluhy u 2001-2019rr. [Consumer price indices for goods and services in 2001-2019]. (2020). www.ukrstat.gov.ua Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/ct/cn_rik/icsR/xls/isc_tp_gr_u.xls [in Ukrainian].
9. Lysko, L.R. (2012). Ekonomichna teoriya staloho rozvytku: svitohlyadni ta metodolohichni chynnyky stanovlennya [Economic theory of sustainable development: worldview and methodological factors of formation] Ekonomichna teoriya,4, 19-28 [in Ukrainian].
10. Osnovni pokaznyky rynku pratsi u 2010-2019 rokakh [Main indicators of the labor market in 2010-2019]. (2020). www.ukrstat.gov.ua Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/rp/ean/ean_u/osp_rik_10-19u.xls. [in Ukrainian].
11. Produktivnist' pratsi v pidpryyemstvakh, yaki zdiysnyuvaly sil's'kohospodars'ku diyal'nist [Productivity in enterprises that carried out agricultural activities]. (2020). www.ukrstat.gov.ua Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/sg/pp_sgp/pp_sgp_u%202010-2019.xlsx. [in Ukrainian].

12. Ukrayina pidnyalasya u reytnhu Doing Business na 7 punktiv [Ukraine has risen in the Doing Business rating by 7 points]. (2019). hromadske.ua Retrieved from: <https://hromadske.ua/posts/ukrayina-pidnyalasya-u-rejtingu-doing-business-na-7-punktiv>. [in Ukrainian].

13. Fomina, M.V. (2010) Problemy staloho ekonomichnoho rozvytku v umovakh hlobalizatsiyi [Problems of sustainable economic development in the context of globalization] Donets'k : DonNUET [in Ukrainian].

14. Tsyhanov, S.A. & Yanshyna A.M. (2013). Problemy staloho rozvytku u konteksti neoliberal'noyi modeli hlobalizatsiyi [Problems of sustainable development in the context of the neoliberal model of globalization] Ekonomika Ukrayiny,4 (617), 4-14 [in Ukrainian].

15. Tsili Staloho Rozvytku: Ukrayina [Goals of Sustainable Development: Ukraine]. (2017). un.org.ua Retrieved from: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf. [in Ukrainian].

Отримано 23.08.2020